

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Иван Василев Христов

член на жури в конкурс за присъждане на научна степен
ДОКТОР по 2.4 Религия и теология (Християнска апологетика)

за дисертационния труд на Васил Боянов Василев

на тема: **„Боготърсене и богоборчески идеи в мирогледа на Николай
Райнов (1889 – 1954)“**

Богословски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“,
Катедра по систематическо богословие

Дисертационният труд на Васил Василев разглежда противоречивия жизнен и творчески път на Николай Райнов, който се лута между боготърсачеството и богоотрицанието. Авторът показва, че и в двата случая той остава верен на себе си – както търсенето, така и неговото отрицание на Бога са персонални и носят чертите на субективността на една нееднозначна творческа личност.

Дисертационният труд е с обем от 212 стандартни машинописни страници, които включват предговор, увод, три глави, заключение, библиография и 35 приложения с фотоси, архивни материали, факсимилета на книги и интервюта на Николай Райнов. Научно-критичният апарат съдържа 277 бележки под линия. Библиографията включва 241 заглавия, разделени на следните рубрики: извори - 1, заглавия на кирилица – 192 (тук са дадени на един куп съчиненията на Николай Райнов и изследванията върху тях), заглавия на латиница - 8, интернет ресурси - 40. Литературата е релевантна на темата на дисертационното изследване.

В първа глава докторантът представя житейския път на Н. Райнов на фона на епохата, в която протича неговата дейност. Отбелязва се особената

роля на Софийската духовна семинария, но се отчита нееднозначното възприемане на идеите на Н. Райнов от страна на неговите съвременници.

Във втора глава Васил Василев разглежда прехода на Н. Райнов от теизма към теософията, окултизма, масонството и комунистическата идеология. Анализират се причините, довели до този мирогледен поврат.

Трета глава разглежда окултно-теософските възгледи на Н. Райнов от позицията на православното богословие.

Съгласно сега действащата нормативна база, „доктор“ е образователна и научна степен. Съответно дисертационният труд следва да получи оценка по тези два аспекта.

Що се отнася до *академичната компетентност* на докторанта текстът свидетелства за добра подготовка. Спазени са всички формални изисквания. Като стил работата е приемлива, но има още какво да се желае. На места изказът не е гладък, срещат се и грешки в граматическото съгласуване по род и число. Това обаче е характерно за творчески личности, на които е присъщо да се себеизразяват в песента и в езика на тялото, а не толкова в писменото слово. Отчитам, че докторантът е положил усилия да доведе текста до приемлив вид.

Някои пропуски обаче се наблюдават в библиографията. Както вече отбелязах, в рубрика със заглавия „На кирилица“ прозведенията на Николай Райнов са дадени размесно с изследванията върху тях. Те се отнасят към изворите на дисертацията и е редно да се отделят от вторичната литература.

Що се отнася до научните достойнства на труда, бих открил няколко момента:

1. Лутанията на Николай Райнов са поставени в контекста на характерните за неговото време идеологеми за свръхчовека, за

изконния стремеж към себerealизация и за доминирането на знанието над вярата.

2. Добре е представен поривът на Николай Райнов към мистично знание в нов автохтонен синтез на символа и мита.
3. Освен с публикуваните съчинения на Николай Райнов, дисертантът работи и с единица от Научния архив на БАН. Това е не се случва често в богословската специалност и следва да бъде отбелязано.

Авторефератът с обем от 21 страници е написан разгърнато и добре представя съдържанието на дисертационния труд. В него е дадена обща характеристика на съчинението, посочени са основните моменти в отделните глави, формулирани са научните приноси и са посочени публикациите на автора във връзка с темата на дисертацията. Научните приноси са формулирани ясно и коректно.

Публикации. Към момента на стартиране на процедурата за защита докторантът има три статии по темата на дисертацията – една в богословската серия на Пловдивско университетско издателство *Мисъл, слово, текст* и две в *Светодавец*.

В заключение: отчитайки съответствието на дисертационния труд на **Васил Боянов Василев** на изискванията на *Закона за развитие на академичния състав в РБ*, на *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ*, както и спазването на всички процедури свързани с подготовката на докторантката и придвижването на труда за защита, го подкрепям изцяло и ще гласувам за присъждането му на научната степен „доктор“.

22.01.2025 г.

София

/проф. д-р И.Христов/